

Záměr na vyhlášení zvláště chráněného území

Přírodní rezervace Točník – Kapucín

1. Název zvláště chráněného území:

Točník-Kapucín

2. Návrh kategorie zvláště chráněného území:

přírodní rezervace

3. Předměty ochrany a jejich popis:

Komplex bučin se s význačným zastoupením starých přírodě blízkých porostů s výskytem vzácných druhů obratlovců, hmyzu a hub vázaných na přírodní lesy.

3.1. Ekosystémy:

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ	popis
L4 – Suťové lesy (9180* Lesy svazu <i>Tilio-Acerion</i> na svazích, suťích a v roklích)	do 1%	Listnaté porosty na strmých svazích s dominancí buku lesního (<i>Fagus sylvatica</i>) a zastoupením jasanu ztepilého (<i>Fraxinus excelsior</i>) a javoru kleny (<i>Acer pseudoplatanus</i>).
L5.1 – Květnaté bučiny (9130 Bučiny asociace <i>Asperulo-Fagetum</i>)	1%	Listnaté lesy s převládajícím bukem lesním (<i>Fagus sylvatica</i>) a příměsí dalších listnáčů, zde javor klen (<i>Acer pseudoplatanus</i>) a habr obecný (<i>Carpinus betulus</i>). V keřovém patru kromě zmlazujících se druhů se vyskytuje jeřáb ptačí (<i>Sorbus aucuparia</i>). Zpravidla druhově bohaté bylinné patro.
L5.4 – Acidofilní bučiny (9110 Bučiny asociace <i>Luzulo-Fagetum</i>)	55%	Listnaté nebo smíšené lesy s dominantním bukem lesním (<i>Fagus sylvatica</i>) a příměsí dalších listnáčů, zde především javor klen (<i>Acer pseudoplatanus</i>) a dub zimní (<i>Quercus petraea</i> s. lat.). Keřové a bylinné patro jsou většinou chudé a málo vyvinuté, často zcela chybí. V území má částečně podobu kvalitních starých strukturovaných porostů, místy jsou porosty přeměněny s výrazným zastoupením břízy, smrku a modřínu.

Poznámka: * - prioritní stanoviště soustavy Natura 2000

3.2. Druhy:

druh	stupeň ohrožení/ochrany**	biotop
kovařík <i>Ampedus cinnaberinus</i>	EN	Vyvíjí se v trouchnivém dřevě buků. Na lokalitě nalezen v jižní části.
kovařík <i>Crepidophorus mutilatus</i>	CR	Vyhledává dutiny dosud žijících listnatých stromů. Během vývoje jsou larvy velmi náročné na mikroklimatické podmínky, především na vlhkost. Málo mobilní druh vázaný na porosty s dlouhou kontinuitou. Jeden z nejvýznamnějších druhů saproxylických brouků na lokalitě. Na lokalitě nalezen v jižní části.
kovařík rezavý (<i>Elatér ferrugineus</i>)	VU/SO	Vyhledává trouchnivé dutiny starých stojících stromů. Saproxylofágní druh, larvy se živí larvami zlatohlávků a páchníka hnědého. V území nalezeny larvy v jižní části území (Mertlík & Krásenský 2021,

		NDOP).
kovařík <i>Ischnodes saguinicollis</i>	VU	Vyvíjí se v dutinách u paty starých listnatých stromů (především dub a buk) spojených s půdou a s přítomností dostatku středně vlhkého substrátu. Pralesní reliktní. V území nalezen v jižní části území (Mertlík & Krásenský 2021, NDOP).
kovařík fialový <i>(Limoniscus violaceus)</i>	CR	Vyhledává přizemní dutiny různých listnatých stromů. Preferuje velké dutiny s dostatkem detritu. Mimořádně vzácný druh, výrazně vzácnější než podobně žijící <i>Ischnodes sanguinicollis</i> . V území nalezeny larvy v jižní části území (Mertlík & Krásenský 2021, NDOP).
páchník hnědý <i>(Osmoderma barnabita)</i>	VU/SO	Trouchnivé dutiny starých osluněných stojících stromů. Málo pohyblivý druh, dospělci se většinou zdržují v okolí dutin. V území nalezena osídlená dutina v jihovýchodní části území (Mertlík & Krásenský 2021, NDOP).
holub doupňák <i>(Columba oenas)</i>	VU/SO	Hnízdí ve starých listnatých lesích s dostatkem doupných stromů, především v bučinách. V území početná populace.
žluna šedá <i>(Picus canus)</i>	VU	Listnaté porosty různého typu, méně často i zahrady, parky, aleje v otevřené krajině.
lejsek malý <i>(Ficedula parva)</i>	VU,SO	Vyhledává staré strukturované bučiny převážně v pahorkatinách a podhůří, vzácně jiné typy listnatých klesů. V území zjištěn v severozápadní části (Beran, NDOP).

** stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR: CR – kriticky ohrožený, VU – zranitelný. Kategorie zvláště chráněných druhů dle Vyhlášky č. 395/1992 Sb.: SO – silně ohrožený.

4. Dlouhodobé cíle ochrany zvláště chráněného území:

Obnova přírodě blízkých bučin s přirozeným vývojovým cyklem a věkovou strukturou.

4.1. Ekosystémy:

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
L4 – Suťové lesy (9180* Lesy svazu <i>Tilio-Acerion</i> na svazích, suťích a v roklích)	Zachování biotopu v území.	Rozloha ekosystému.
L5.1 – Květnaté bučiny (9130 Bučiny asociace <i>Asperulo-Fagetum</i>)	Zachování biotopu v území.	Rozloha ekosystému.
L5.4 – Acidofilní bučiny (9110 Bučiny asociace <i>Luzulo-Fagetum</i>)	Zlepšení stavu biotopu, zvýšení objemu mrtvého a umírajícího dřeva jako biotopu saproxylofágních organismů.	1. Rozloha ekosystému. 2. Přítomnost vývojových fází ekosystému. 3. Klasifikace stupně přirozenosti „les přírodě blízký“. 4. Minimální průměrná zásoba mrtvého dřeva 30 m ³ /ha

Poznámka: * - prioritní stanoviště soustavy Natura 2000

4.2. Druhy:

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
kovařík <i>Ampedus cinnaberinus</i>	Udržení vhodných podmínek pro výskyt jednotlivých druhů.	Pravidelný výskyt jednotlivých druhů ověřovaný alespoň 1x10 let.
kovařík <i>Crepidophorus mutilatus</i>		
kovařík rezavý <i>(Elater ferrugineus)</i>		
kovařík <i>Ischnodes saguinicollis</i>		
kovařík fialový <i>(Limoniscus violaceus)</i>		
páchník hnědý <i>(Osmoderma barnabita)</i>		
holub doupňák <i>(Columba oenas)</i>	Pravidelný hnízdní výskyt.	Prahovou hodnotu (počet hnízdicích párů) je nutné stanovit po realizaci podrobného

žluna šedá (<i>Picus canus</i>)		inventarizačního průzkumu.
lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>)		

5. Základní ochranné podmínky zvláště chráněného území:

Podle § 34 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. je na celém území přírodní rezervace zakázáno

- hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému anebo nevratně poškodovat půdní povrch,
- používat biocidy,
- povolovat a umísťovat nové stavby,
- povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování nepůvodních druhů rostlin a živočichů a cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře,
- sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a rybářství či sběru lesních plodů,
- měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany přírodní rezervace.

6. Návrh bližších ochranných podmínek zvláště chráněného území:

V souladu s § 33 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. budou na území navrhované přírodní rezervace na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody vázány tyto činnosti a zásahy:

- provádění lesní těžby, zakládání skládek dřeva, výsadba jehličnatých dřevin s výjimkou jedle bělokoré, odstraňování odumírajícího a mrtvého dřeva z porostů,
- umělá obnova porostů výsadbou buku lesního,
- zřizování obor a budování mysliveckých zařízení (včetně posedů, krmelišť, zásypů, slanisk a napajedel), příkrmování a vnaďení zvěře,
- používání chemických přípravků (vyjma použití repelentů při ochraně lesních kultur), vápnění a hnojení pozemků,
- povolování nebo provádění geologických prací a těžby nerostů, narušování půdního povrchu a zakládání skládek materiálů,
- vyznačování nových lyžařských, cyklistických a pěších turistických tras,
- pořádání a organizování hromadných sportovních, turistických a společenských akcí spojených s mimořádným soustředěním osob.

7. Vymezení ochranného pásma:

Přírodní rezervace se vyhláší bez ochranného pásma.

8. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených návrhem:

Katastrální území Černice u Horního Jiřetína (643025), parcelní číslo pozemku 835/5, 881.

Katastrální území Mikulovice v Krušných horách (706001), parcelní číslo pozemku 467/3, 498.

9. Orientační výměra zvláště chráněného území:

260,0 ha (rozloha byla stanovena měřením hranice v programu QGIS).

10. Odůvodnění záměru na vyhlášení zvláště chráněného území:

Vyhlášení přírodní rezervace Točnick-Kapucín je navrhováno k ochraně přírodě blízkých bukových porostů na svazích stejnojmenného dvojvrší v oblasti krušnohorského zlomového svahu mezi Mikulovicemi u Horního Jiřetína a Horním Jiřetínem. Území hraničí v délce cca 5 km se smluvně chráněným územím Jezeří (součástí evropsky významné lokality Východní Krušnohoří) a historicky i z hlediska přírodních poměrů s ním tvoří přirozený celek. Podle lesní hospodářské evidence zahrnuje aktuálně více než 60 ha porostů 17. věkového stupně přírodě blízké druhové skladby, s vysokým zastoupením rozpadového růstového stadia bohatého na mikrohabitaty stromových dutin a mrtvého dřeva velkých dimenzí; z toho porosty starší 200 let zaujímají celkovou výměru kolem 12 ha; u nejstaršího bukového porostu (na jihovýchodním úbočí Kapucínu navazujícího na bezzásahovou zónu smluvně chráněného území Jezeří v lokalitě Liščí skály) udává hospodářská kniha věk 297 let. V posledních letech zde byl opakovaně potvrzen výskyt celé řady saproxylických dutinových brouků řazených mezi pralesní relikty (konkrétně jde např. o druhy *Limoniscus violaceus*, *Crepidophorus mutilatus*, *Osmoderma barnabita*, *Elater ferrugineus*, *Ischnodes sanguinicollis*). Předběžný mykologický průzkum provedený v roce 2021 naznačil rovněž velký význam území pro diverzitu hub.

Lesní porosty nejvyšších věkových tříd na svazích dvojvrší Točnick a Kapucín jsou proto významným reliktem přírodě blízkých bučin s nadregionálním významem pro diverzitu organismů vázaných na rozpadová vývojová stadia přírodního lesa (zejména pro ohrožené druhy saproxylického hmyzu, saprotrofních a lignikolních hub a ptáků hnízdících ve stromových dutinách) a v tomto smyslu jsou jednou z nejvýznamnějších součástí rozsáhlejšího komplexu těchto vzácných a ohrožených fenoménů v okolí Jezeří, s mimořádným významem pro zachování biodiverzity.

Kategorie zvláště chráněného území a jeho bližší ochranné podmínky jsou navrženy tak, aby v mezích stanovené územní ochrany spolehlivě garantovaly udržení přírodě blízkého lesa v celém rozsahu jeho přirozeného vývojového cyklu, tj. včetně kontinuálního a udržitelného zastoupení růstového stadia rozpadu. Jeho územní vymezení respektuje hranice jednotek prostorového rozdělení lesa podle platného lesního hospodářského plánu, popřípadě hranice pozemků.

Přílohy:

1. Zákres hranic navrhované přírodní rezervace v katastrální mapě
2. Zákres hranic navrhované přírodní rezervace v porostní mapě
3. Zákres hranic navrhované přírodní rezervace do základní mapy České republiky

Příloha č. 1 – Zákres hranic navrhované přírodní rezervace v katastrální mapě

4. Příloha č.2 - Zákres hranic navrhované přírodní rezervace v porostní mapě

